

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

RAPORT I

MEKANIZMIT KOMBËTAR PËR PARANDALIMIN E TORTURËS I AVOKATIT TË POPULLIT

për vizitat në stacionet policore:

- *Stacioni Policor në Gjilan*
- *Stacioni Policor në Lipjan*
- *Stacioni Policor në Prizren*
- *Stacioni Policor në Ferizaj*
- *Stacioni Policor në Shtime*
- *Stacioni Policor në Shtërpçë*
- *Stacioni Policor në Rahovec*
- *Stacioni Policor në Kamenicë*
- *Stacioni Policor në Viti*
- *Stacioni Policor në Suharekë*
- *Stacioni Policor në Malishevë*

Për: Z. Xhelal Sveçla, ministër
Ministria e Punëve të Brendshme dhe Administratës Publike
Z. Samedin Mehmeti, drejtor i përgjithshëm
Policia e Kosovës

Kopje: Duda Balje, kryetare
Komisioni për të Drejtat e Njeriut, Barazi Gjinore, për Persona të Pagjetur
dhe Peticione
Z. Habit Hajredini, drejtor
Zyra për Qeverisje të Mirë, Zyra e Kryeministrit

Prishtinë, 22 dhjetor 2021

MKPT-ja, bazuar në nenin 17 të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, mund t'i vizitojë, në çdo kohë dhe pa paralajmërim, të gjitha vendet ku mbahen personat e privuar nga liria, përfshirë stacionet policore, qendrat e paraburgimit, burgjet, vendet ku mbahen të huajt e privuar nga liria, si dhe institucionet psikiatrike dhe ato të kujdesit social.

Në pajtim me nenin 135, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe me nenin 17 të Ligjit 05/L-019 për Avokatin e Popullit, Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës (MKPT) i Avokatit të Popullit gjatë muajit nëntor 2021 ka vizituar stacionet policore në vijim:

- *Stacioni Policor në Gjilan*
- *Stacioni Policor në Lipjan*
- *Stacioni Policor në Prizren*
- *Stacioni Policor në Ferizaj*
- *Stacioni Policor në Shtime*
- *Stacioni Policor në Shtërpçë*
- *Stacioni Policor në Rahovec*
- *Stacioni Policor në Kamenicë*
- *Stacioni Policor në Viti*
- *Stacioni Policor në Suharekë*
- *Stacioni Policor në Malishevë*

Qëllimi i vizitave

Qëllimi i vizitës në stacionet e lartpërmendura policore ishte vlerësimi i përgjithshëm i respektimit të të drejtave themelore të të arrestuarve dhe të të ndaluarve, të cilat u garantohen me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, me Ligjin nr. 04/L-076 për Policinë, me Kodin e Procedurës Penale dhe me standardet ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave themelore të personave të privuar nga liria e tyre.

Bashkëpunimi me MKPT-në gjatë vizitave

Gjatë vizitës në stacionet e lartpërmendura, Policia e Kosovës i ofroi MKPT-së bashkëpunim të plotë. Ekipi, pa vonesa, pati qasje në të gjitha hapësirat në çdo stacion policor. Ekipit iu siguruan të gjitha informatat e nevojshme për ta kryer detyrën dhe qasje në të gjitha dokumentet e kërkuara, si dhe iu mundësua intervistimi, pa praninë të zyrtarëve policorë, i personave të arrestuar.

Garancitë kundër keqtrajtimit

1. Të drejtat e personave të arrestuar nga Policia e Kosovës janë të përcaktuara dhe të garantuara në Kushtetutën e Republikës së Kosovës, me Kodin e Procedurës Penale dhe me instrumentet ndërkombëtare të përfshira në Kushtetutën e Republikës së Kosovës.
2. Komiteti Evropian për Parandalim të Torturës (tani e tutje: KPT), në raportin e Dytë të Përgjithshëm, i publikuar në vitin 1992, ka theksuar rëndësinë e tri të drejtave themelore të personave të arrestuar nga policia, të cilat janë: e drejta për ta njoftuar personin e tretë

- sipas përzgjedhjes së tij/saj për arrestimin (anëtarin e familjes, mikun, konsullatën); e drejta për të pasur një avokat; e drejta për t'u ekzaminuar nga mjeku sipas dëshirës së tij (përveç ekzaminimit mjekësor nga një mjek i thirrur nga autoritetet policore).¹
3. Sipas KPT-së, këto të drejta janë garanci themelore kundër keqtrajtimit fizik dhe duhet të zbatohen që nga momenti i parë i privimit nga liria, pa marrë parasysh se si përcaktohet në kuadër të sistemit ligjor të një vendi.
 4. Legjislacioni në fuqi i Republikës së Kosovës këto të drejta themelore të personave të arrestuar dhe në mbajtje nga autoritetet policore i parasheh edhe në Kushtetutën e Republikës së Kosovës, në Kodin e Procedurës Penale dhe në Ligjin për Policinë.
 5. Neni 13 i Kodit të Procedurës Penale përcakton se çdo person i privuar nga liria duhet të njoftohet menjëherë, në gjuhën të cilën ai/ajo e kupton, për të drejtën për ndihmë juridike sipas dëshirës së tij, për të drejtën për t'i njoftuar anëtarët e familjes, apo ndonjë person tjetër, për faktin se është arrestuar dhe se këto të drejta aplikohen gjatë gjithë kohës së privimit nga liria.
 6. Sa i përket njoftimit për arrestim, neni 168 i Kodit të Procedurës Penale më tej përcakton se personi i arrestuar ka të drejtë ta njoftojë anëtarin e familjes apo personin tjetër, sipas përzgjedhjes së tij, për arrestimin dhe për vendin e ndalimit menjëherë pas arrestimit; njoftimi i familjarit apo i personit tjetër lidhur me arrestimin mund të vonohet më së shumti deri në 24 orë kur prokurori i shtetit çmon se kjo kushtëzohet me nevoja të jashtëzakonshme për hetim të rastit. Kjo vonesë nuk aplikohet në rastin e personave të mitur.
 7. Sipas Ligjit për Policinë², e drejta për ta njoftuar familjen apo personin tjetër për arrestimin gjithashtu vlen edhe për personat të cilët janë në “*ndalim të përkohshëm*”, me qëllim të identifikimit ose për shkak të mbrojtjes së tyre dhe mbrojtjes së të tjerëve.
 8. Sipas Kodit të Procedurës Penale, neni 13, paragrafi 2.3, neni 163, paragrafi 2, neni 164, paragrafi 5, ndaj personave të dyshuar përcaktohet se koha e ndalimit policor në qendrat e ndalimit nuk duhet të kalojë më shumë se dyzet e tetë orë (48) nga koha e arrestimit të tij, përveç rasteve kur gjyqtari i procedurës paraprake urdhëron ndryshe.
 9. Sipas neni 60 të Kodit të Drejtësisë për të Mitur, ndalimi i të miturit nuk mund të kalojë periudhën njëzet e katër orë (24), dhe pas kalimit të kësaj periudhe, i mituri duhet të lirohet, përveç nëse gjyqtari për të mitur cakton paraburgim.³
 10. Sa i përket së drejtës në avokat, personi i ndaluar/arrestuar në bazë të nenit 166 të Kodit të Procedurës Penale, ka të drejtë për ndihmë të menjëhershme të mbrojtësit pas arrestimit të tij, sipas zgjedhjes së tij⁴. Mirëpo kur pësoni i arrestuar nuk angazhon mbrojtës, atij i sigurohet mbrojtësi me shpenzime publike.⁵
 11. Po ashtu, personi i ndaluar mund të heqë dorë nga ndihma e mbrojtësit, kjo e drejtë mund të hiqet në bazë të nenit 53, paragrafi 3, të Kodit të Procedurës Penale: “*Nga e drejta për të pasur mbrojtës mund të hiqet dorë, përveç në rastin e mbrojtjes së detyruar, nëse heqja*

¹ Shih: <https://rm.coe.int/16806cea2f/>

² Ligji për Policinë, neni 20.

³ Kodi i Drejtësisë për të Mitur, neni 60.

⁴ Kodi i Procedurës Penale, neni 166, paragrafi 1.

⁵ Kodi i Procedurës Penale, neni 166, paragrafi 2.

dorë bëhet qartë dhe vullnetarisht pas informimit të plotë për të drejtën e tij në mbrojtje. Heqja dorë duhet bërë me shkrim dhe duhet nënshkruar nga i dyshuari apo i pandehuri dhe nga organi kompetent që e zbaton procedurën, ose mund të bëhet gojarisht në audio apo videokasetë, autenticiteti i të cilës verifikohet nga gjykata.”

12. Ndërsa personat nën moshën tetëmbëdhjetë (18) vjeç mund të heqin dorë nga e drejta për të angazhuar mbrojtës me pëlqimin e prindit, të kujdestarit ose të përfaqësuesit nga qendra për punë sociale, përveç rasteve të dhunës në familje, në të cilat është përfshirë prindi ose kujdestari, raste këto tek të cilat prindi ose kujdestari i tillë nuk mund të japin pëlqim për heqjen dorë nga kjo e drejtë⁶.
13. Lidhur me të drejtën për kontroll mjekësor të personave të arrestuar/ndaluar, neni 169 i Kodit të Procedurës Penale përcakton se personi i arrestuar/ndaluar ka të drejtë për kontroll mjekësor sipas kërkesës se tij të kontrollohet nga mjeku apo nga dentisti, sipas përzgjedhjes së tij.⁷ Po ashtu kur personi i arrestuar tregon shenja të sëmundjes mendore, policia menjëherë mund të urdhërojë kontrollimin nga një psikiatër.⁸
14. Ndërsa kur person i arrestuar është shtetas i huaj, sipas nenit 167 të Kodit të Procedurës Penale, ka të drejtë ta njoftojë dhe të komunikojë gojarisht apo me shkrim me ambasadën, me zyrën ndërlidhëse apo me misionin diplomatik të shtetit, shtetas i të cilit është ai, ose me përfaqësuesin e organizatës kompetente kur ai është refugjatë ose nën mbrojtën e ndonjë organizate ndërkombëtare⁹.
15. MKPT-ja gjatë vizitave në stacionet policore të lartcekura nuk mori ankesa nga personat e arrestuar dhe të ndaluar, të cilët i ka intervistuar, për mosrespektim të këtyre të drejtave themelore, të cilat u garantohen me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, me Ligjin nr. 04/L-076 për Policinë, me Kodin e Procedurës Penale dhe me standardet ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave themelore të personave të privuar nga liria e tyre.
16. Më 1 tetor 2020, Policia e Kosovës miratoi Procedurat Standarde të Operimit, qëllimi i së cilave është krijimi i dokumentit bazik, përmes të cilit përcaktohen rregullat dhe procedurat e punës policore, të cilat do të jenë në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe me ligjet në fuqi, me qëllim të respektimit të të drejtave të njeriut të personave që ndalohen dhe mbahen në qendrat e ndalimit.
17. MKPT-ja mirëpriti miratimin e këtij dokumenti të rëndësishëm nga Policia e Kosovës. Ky dokument u referohet standardeve ndërkombëtare dhe vendore të të drejtave themelore të njeriut të personave të privuar nga liria e tyre dhe atyre të ndaluar, të cilët mbahen në qendrat e mbajtjes.

Dosjet e të arrestuarve

18. Bazuar në dokumentacionin e shqyrtuar gjatë vizitave në stacionet policore të lartpërmendura, MKPT-ja ka vërejtur se të gjitha stacionet policore e posedojnë dokumentin standard (dosjen e të arrestuarit/ndaluarit), në të cilin regjistrohen të gjitha të dhënat lidhur me të arrestuarin, në pajtim me nenin 172 të Kodit të Procedurës Penale të Republikës së Kosovës.

⁶ Kodi i Procedurës Penale, neni 53, paragrafi 5.

⁷ Kodi i Procedurës Penale, neni 169, paragrafi 1.

⁸ Kodi i Procedurës Penale, neni 169, paragrafi 4.

⁹ Kodi i Procedurës Penale, neni 167, paragrafët 1 dhe 2.

19. Përveç kësaj, MKPT-ja ka vërejtur se në secilin stacion policor të vizituar kishte dokumente konkrete shtesë, në të cilat autoritetet policore evidentuan çdo ngjarje lidhur me personin e arrestuar.

Trajtimi

20. MKPT-ja gjatë vizitave në stacionet policore të lartpërmendura, ku ka hasur në persona të arrestuar apo të ndaluar, nuk mori ankesa sa i përket trajtimit nga zyrtarët policorë apo për mosrespektim të të drejtave themelore.

Kushtet fizike në këto stacione policore

21. Procedura Standarde e Operimit (në vijim: PSO) përcakton se qendrat e ndalimit duhet të jenë në përputhshmëri me Konventën Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive të Njeriut dhe me Rekomandimet e KPT-së duke u bazuar në Konventën Kundër Torturës dhe Trajtimeve e Ndëshkimeve të tjera Mizore Jonjerëzore dhe Poshtëruese¹⁰.
22. Po ashtu, MKPT-ja vëren se KPT-ja në raportin e Dytë të Përgjithshëm, i publikuar më 13 prill 1992, në Strasburg, ka përcaktuar standardin lidhur me kushtet në qelitë ku mbahen të arrestuarit, i cili përcakton: *“Të gjitha qelitë në stacione policore duhet të jenë të madhësisë së arsyeshme për numrin e personave të akomoduar, duhet të kenë ndriçim adekuat (shembull, dritë e mjaftueshme për të lexuar, me përjashtim të periudhave të fjetjes) dhe ventilim dhe të jenë të pajisura me karrige të fiksuar ose tavolinë). Për më shumë, personat të cilët qëndrojnë në ndalim gjatë natës duhet t’u sigurohen çarçafë dhe batanije të pastra.”*¹¹
23. Gjatë vizitave në stacionet e lartpërmendura, MKPT-ja ka vërejtur se në përgjithësi qendrat e mbajtjes, të cilat janë në funksion, ofrojnë kushte të pranueshme për të akomoduar të ndaluarit për periudhën prej 48 orësh, në kuptim të hapësirës, ndriçimit natyral dhe artificial dhe të pastërtisë. MKPT-ja gjatë vizitës në qendrën e mbajtjes në Stacionin Policor në Malishevë ka vërejtur se janë të nevojshme rinovime të caktuara për shkak të dëmtimeve.
24. Po ashtu, MKPT-ja edhe në Stacionin Policor në Prizren ka vërejtur se qendra e mbajtjes është e dëmtuar dhe ka nevojë për rinovime, si dhe dyshekët në Qendrën e Mbajtjes në Prizren janë shumë të vjetër dhe të prishur.
25. Në disa stacione policore të vizituara, qendrat e mbajtjes nuk janë funksionale (Lipjan, Kamenicë, Shtime), për shkak të problemeve teknike. Si pasojë, të ndaluarit duhet të dërgohen në qendra të tjera të mbajtjes dhe kjo gjë shpesh përbën problem pasi stacionet të cilat duhet t’i dërgojnë, u marrin kohë dhe personel shtesë.
26. Gjatë vizitës në Stacionin Policor në Shtërpçë, MKPT-ja ka vërejtur se janë të nevojshme rinovimet e menjëhershme pasi kushtet fizike në stacion nuk ofrojnë aspak ambient adekuat për punë për zyrtarët policorë, por as për punë me palë.
27. Gjatë vizitave në stacionet e lartpërmendura nuk u raportuan probleme për të siguruar praninë e avokatit mbrojtës në rastet e arrestimeve apo të ndalimeve; praninë e punëtorit social apo ofrimin e kujdesit shëndetësor, si të drejta themelore të garantuara me

¹⁰ Policia e Kosovës, Procedurat Standarde të Operimit për Qendrat e Ndalimit, DDO-04/0121/2016, pika 1.6, faqe 4.

¹¹ Komiteti Evropian për Parandalim të Torturës, Raporti i Dytë i Përgjithshëm, paragrafi 42. Për më shumë shih në: <https://rm.coe.int/1680696a3f>.

legjislacionin vendor në fuqi dhe me standardet ndërkombëtare për të drejtat themelore të të personave të privuar nga liria e tyre. Në të gjitha stacionet e tjera të vizituara, në të cilat nuk ka qendra të mbajtjes, të ndaluarit mbahen deri në 6 orë në stacion, pastaj dërgohen në qendrat të tjera të mbajtjes.

28. MKPT-ja i ka vizituar edhe dhomat e intervistimit në të gjitha stacionet e lartcekura dhe nuk hasi në objekte apo në mjete të forta të cilat konfiskohen në cilësi të dëshmime, kurse në të kaluarën në disa stacione policore ruheshin në dhomat e intervistimit.
29. Në të gjitha stacionet policore të vizituara, MKPT-ja ka vërejtur se kamerat e sigurisë në qendrat e mbajtjes janë funksionale, gjë që përbëjnë garanci shtesë kundër keqtrajtimit fizik dhe garanci për zyrtarët policorë në mënyrë që të mos akuzohen rrejshëm nga të arrestuarit apo nga të ndaluarit për keqtrajtim fizik.
30. MKPT-ja vëren se pavarësisht rekomandimeve të mëhershme, në disa qendra të mbajtjes të ndaluarve nuk u ofrohen pako higjienike. Kjo gjendje është në kundërshtim me PSO-në, respektivisht me pikën 1.9 (D. Procedurat). Po ashtu në disa qendra të mbajtjes tualetet nuk janë të ndara në atë mënyrë që të ofrojnë privatësi të plotë për të ndaluarit. MKPT-ja konsideron se organet kompetente të Policisë së Kosovës duhet t'i identifikojnë qendrat e mbajtjes me këto mangësi dhe të ndërmerr veprime për t'i mënjeluar ato.

Kujdesi shëndetësor

31. Sa u përket shërbimeve mjekësore, si e drejtë themelore, personave të cilët arrestohen nga policia, këto shërbime u ofrohen nga institucionet publike, siç janë: qendra e mjekësisë familjare dhe Qendra Klinike Universitare, varësisht nga nevojat për trajtim. MKPT-ja nuk ka marrë ankesa lidhur me këtë të drejtë nga personat e intervistuar. Po ashtu, nga dokumentacioni i shqyrtuar është vërejtur se policia ka evidentuar në dosjet e tyre personale njoftimin për të drejtën për të pasur shërbime mjekësore.
32. Në përgjithësi, gjatë vizitës u vërejt se ka mungesë të materialeve për mbrojtje nga COVID-19, edhe pse pati furnizime në fillim të pandemisë. MKPT-ja gjatë vizitës u njoftua se shumica dërmuese e zyrtarëve policorë janë vaksinuar.

Ushqimi

33. Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Kosovës përcakton obligimin që nëse personi i privuar nga liria mbahet më shumë se 12 orë, duhet t'i sigurohen tri racione ushqim në ditë.¹² Personave të arrestuar, të cilët dërgohen në mbajtje, u ofrohen tri racione ushqim brenda 24 orëve, sipas kontratës që ka Policia me kompaninë kontraktuese. MKPT-ja nuk mori ankesa nga personat e ndaluar sa i përket respektimit të kësaj të drejte.

Parashtrimi i ankesave nga personat e arrestuar

34. Lidhur me trajtimin e tyre nga Policia e Kosovës, personat e arrestuar kanë të drejtë të parashtrajnë ankesa në stacionin policor ku mbahen, në Inspektoratin Policor të Kosovës, si dhe tek organet e jashtme monitoruese, siç janë: MKPT-ja dhe organizatat joqeveritare, të cilave u lejohen vizitat në vendet e privimit nga liria. Për t'u ofruar qasje më të lehtë në shërbimet e këtij institucioni dhe për t'ua mundësuar të arrestuarve parashtrimin e ankesave në mënyrë konfidenciale, Avokati i Popullit ka vendosur kuti të ankesave në

¹² Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Kosovës, neni 170, paragrafi 3.

stacionet policore ku ekzistojnë qelitë për mbajtje të të arrestuarve. Këto kuti të ankesave hapen vetëm nga personeli i zyrave rajonale të Avokatit të Popullit.

Në bazë të të gjeturave dhe të konstatimeve të MKPT-së gjatë vizitës, në pajtim me nenin 135, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe me nenin 17, paragrafi 7, të Ligjit 05/L-019 për Avokatin e Popullit, Avokati i Popullit i

REKOMANDON

Polici së Kosovës:

- Të ndaluarit të furnizohen rregullisht me mjete higjienike, në pajtim me PSO-në.
- Të rinovohet Stacioni Policor në Shtërpcë, sipas vlerësimit të nevojave.
- Të kryhen rinovimet e nevojshme në Qendrën e Mbajtjes në Prizren dhe të furnizohet qendra me dyshekë të rinj.
- Zyrtarët policorë dhe stacionet policore të furnizohen rregullisht me materiale mbrojtëse kundër COVID-19.
- Në tualetet e qelive ku akomodohen më shumë se një i ndaluar, muret ndarëse të jenë më të larta, në mënyrë që të ofrojnë privatësi të plotë për të ndaluarit.

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (“Çdo organ, institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar t’u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t’i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara në pajtim me ligj”) dhe me nenin 28 të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit (“Autoritetet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar rekomandim, kërkesë ose propozim për ndërmarrjen e veprimeve konkrete, përfshirë edhe masat disiplinore, duhet të përgjigjen brenda afatit tridhjetë (30) ditor. Përgjigjja duhet të përmbajë arsyet me shkrim për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë”), ju lutemi mirësisht të na informoni për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë.

Me nderime,

Naïm Qelaj

Avokat i Popullit